

NB

AV LAURITZ JOHNSON

26/5-45

100244

Vi lever ennå i en nasjonal fest-rus, Vi jubler og fester og skravler og skryter, Vi er i det hele tatt uhyre fornøyd med oss selv, i dag.

Har vi lov til å være det?

Selvros stinker, selv hvor den kan være berettiget, og den stinker tifold, hvis den er uberettiget.

Etter min oppfatning begynner det nå å lukte temmelig vondt her i landet.

Vi glemmer så fort.

Vi har glemt alle dem som under krigen tok ublu priser for sine matvarer, eller som bare gav matvarer fra seg mot å få andre varer igjen. Stakkars den som ikke var rikmann eller kjøpmann i de dager!

Vi har glemt alle dem som tok arbeide hos tyskerne, særlig i den tid da lønningene lå høyt, og vi har glemt alle dem som drev tuskhandel med tyskerne, som solgte sin sjel for en pakke sigaretter.

Vi har glemt alle dem — og det var mange, mange — som hadde som eneste ideal å åle seg frelst gjennom denne tiden, for ved første givne leilighet å våge seg fram igjen — med stort flagg på brystet — og vende tilbake til sin lovpri-ste, «høye levestandard».

Men nå lever vi høyt på det som en liten, tapper elite presterte. Vi identifiserer oss med heltene og slår på stortromme for vårt eget, nokså tarvelige jeg.

Nei, vår hukommelse rekker ikke langt. Vi husker ikke engang det som skjedde etter kapitulasjonen. Vi har glemt at arrestasjonene av NS-folk over store deler av landet har foregått under skrik og skrål — til og med under spyting og steinkasting — stikk imot hjemmefrontens parole: Verdighet — ro — disiplin.

De som virkelig har noe å skryte av, de holder sin munn, eller de ber om å få være anonyme. Men også her har det vært tillopp til utglidning. Vi har sett to grupper yrkesmennesker offentlig slåss om hvem som først begynte motstanden mot NS! (I parentes bemerket var det ikke noen av dem, men jeg skal vel vokte meg for å bære brenne til det bålet).

Vi skryter — og vi hoverer.

Selv flere av avisene — folkets veiledere — har latt seg lede av sine stemninger, i stedet for å holde hjernen kald. En avis dømmer alle frontkjempere til døden, en annen slår — i et intervju — alle NS-folk konkurs! Slike tendisiøse overskrifter og artikler har lite med «verdighet og disiplin» å gjøre, og hvis avisene tror de skaper «ro», kan jeg forsikre dem at de tar feil. Redaktører og journalister må nå snart vite hvilket livsfarlig våpen

de har i sin hånd. De må vite at pressen ved siden av film og radio er den sterkeste opinionskapende faktor vi har, og at det er forbundet med et enormt ansvar å være folkets veileder i denne tid. Overlat dommen til domstolene! Saken ligger i gode hender der.

Rettssakene mot landssvikernes blir nå vår neste prøvestein. La det være sagt allerede på forhånd: La ikke rettssakene bli en offentlig folkeformøyelse! La ikke folkemassen stå utenfor lokalene og rope: Korsfest, korsfest! Og la oss få slippe sensasjonsjournalistikk! Ordet er fritt i Norge — og skal i all evighet være det — men la oss ikke misbruke det! Utlandet har fulgt oss med stor interesse og forståelse i okkupasjonstiden, og rost oss for vår verdige opptreden. Det ville være tragisk om vi skulle skuffe nå, da seiren er vunnet.

I det hele tatt: La oss forsøke å komme litt mer bort fra oss selv og alt vårt. Det skjer andre og større ting i verden i dag enn oppgjøret her hjemme. Og la oss se å komme mer over i positiv leid. Norge skal bygges opp igjen etter ødeleggelsene, både materielt og åndelig. Her ligger oppgaver nok, skul-le en tro. La oss ta fatt med friskt mot.

Den nye arbeidsdag er begynt.

Lauritz Johnson.